

جمهوری اسلامی ایران
معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی
مرکز آمار ایران

تعاریف و مفاهیم استاندارد وزارت نیرو

شهریور ۱۳۸۸
تأبستان ۱۳۹۲

فهرست مندرجات

صفحه	عنوان
۳.....	مقدمه
۴.....	تاریخچه
۵.....	بخش‌های موضوعی
۶.....	فرایند استانداردسازی تعاریف و مفاهیم
۸.....	فهرست واژه‌ها
۱۱.....	واژه‌ها و تعاریف نهایی وزارت نیرو

مقدمه

در بند (و) ماده ۳ قانون تاسیس مرکز آمار ایران، این مرکز مسئولیت تهیه تعاریف و تعیین مفاهیم و معیارها و طبقه‌بندی‌های آماری را برعهده دارد و ماده ۸ همان قانون، وزارتخانه‌ها و موسسات دولتی وابسته به دولت و شرکت‌های دولتی را موظف کرده است که در انجام آمارگیری‌ها از تعاریف و مفاهیم، روش‌ها و معیارها و طبقه‌بندی‌های مرکز آمار تبعیت نمایند. مرکز آمار ایران به عنوان یکی از مهم‌ترین ارکان نظام آماری کشور، در راستای اجرای قوانین و پاسخگویی به نیازها همواره در تلاش بوده است که به اقدامات اساسی یکسان‌سازی و استاندارد کردن تعاریف آماری بپردازد. نشریات منتشر شده در این زمینه حاصل فعالیت کارشناسان مرکز آمار ایران و صاحب‌نظران دستگاه‌های اجرایی مربوطه است. بخش مهمی از اختلاف‌های موجود در نتایج طرح‌ها و گزارش‌های آماری ناشی از یکسان نبودن تعاریف و مفاهیم آماری مورد استفاده در دستگاه‌های تولیدکننده آمار است که این موضوع موجب بروز مشکلات متعددی از قبیل عدم قابلیت مقایسه‌پذیری و جمع‌پذیری آمارها در سطح ملی و بین‌المللی، عدم امکان استفاده از سری‌های زمانی، اتلاف منابع مالی و انسانی و در نهایت کاهش اعتماد عمومی نسبت به آمار منتشره می‌شود.

تاریخچه

- علی‌رغم وجود دشواری‌های موجود در راه تهیه و تدوین تعاریف و مفاهیم استاندارد، اقدامات انجام شده در این خصوص از زمان تأسیس مرکز آمار ایران تا به امروز به شرح ذیل می‌باشد:
- سال ۱۳۵۰، طی مکاتبه با ۱۱ وزارتخانه، پیش‌نویس تعاریف و مفاهیم مورد استفاده در آمارگیری‌های کشور تدوین شد. این گزارش حاوی ۵۶ واژه است که به صورت موضوعی منتشر شد و به منظور نظرخواهی به وزارتخانه‌هایی که اعلام همکاری نمودند، ارسال شد.
 - سال ۱۳۵۲، مجموعه کوچکی از تعاریف به صورت موضوعی تحت عنوان «پیش‌نویس مقدماتی تعاریف و مفاهیم مورد استفاده در آمارگیری‌های کشور» منتشر شد.
 - سال ۱۳۶۲، به منظور برنامه‌ریزی سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۶۵ کمیته‌ای مرکب از نمایندگان وزارت کار، وزارت کشور، بانک مرکزی، سازمان برنامه و بودجه وقت و مرکز آمار ایران تشکیل شد که حاصل کار این کمیته گزارشی در خصوص تعاریف اقلام آماری مورد استفاده در سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۶۵ است.
 - سال ۱۳۶۴، مرکز آمار ایران اقدام به جمع‌آوری تعاریف و مفاهیم موجود سازمان‌های تولیدکننده آمار نمود. در این مرحله ۴۰۵ منبع و نشریه آماری مطالعه شد و تعاریف به صورت الفبایی در چهار نشریه به تدریج تا سال ۱۳۷۱ منتشر شد.
 - سال ۱۳۷۳، فعالیت استانداردسازی تعاریف و مفاهیم آماری به شکل گسترده‌تری در دفتر تحقیق و توسعه وقت مرکز آمار ایران در راستای اجرای ماده قانونی مورد اشاره و با استفاده از سوابق قبلی در دو مرحله اجرا شد. در مرحله اول تمامی تعاریف موجود برای اقلام آماری شناخته شده، از دستگاه‌های تولیدکننده آمار جمع‌آوری شد و مورد بررسی قرار گرفت که حاصل آن به صورت نشریه‌ای تحت عنوان «فرهنگ تعاریف و مفاهیم آماری بکار رفته در طرح‌ها و گزارش‌های آماری» به صورت الفبایی در قالب ۱۰ جلد، ۵۴۰۰ صفحه و ۷۹۰۰ واژه و تعاریف، تدوین و در سال ۱۳۷۴ منتشر شد. در مرحله دوم با انتساب واژه‌های آماری جمع‌آوری شده به بخش‌های موضوعی مختلف (که بر اساس ویرایش سوم طبقه‌بندی فعالیت‌های اقتصادی - ISIC تنظیم شده بود) و تشکیل گروه کاری در هر بخش مرکب از کارشناسان و صاحب‌نظران مرکز آمار ایران و سایر دستگاه‌های اجرایی به بحث و بررسی تعاریف پرداختند که در سال ۱۳۷۹ به انتشار ویرایش اول کتاب «تعاریف و مفاهیم استاندارد برای استفاده در طرح‌ها و گزارش‌های آماری» در ۱۵ بخش انجامید.

- در سال ۱۳۸۲، با ایجاد دفتری مستقل در تشکیلات مرکز، استانداردسازی تعاریف و مفاهیم به این دفتر منتقل شد و فعالیت مذکور به صورت سازمان یافته و با انسجام و گستردگی بیش‌تری ادامه پیدا کرد. دفتر استانداردهای آماری با بررسی روند یکسان‌سازی تعاریف و موانع و مشکلات موجود "فرایند استانداردسازی تعاریف در چارچوب نظام آماری کشور" را مطابق با بند ۵ وظایف کمیته آمار بخشی و بر اساس مصوبه شورای عالی آمار، طراحی نمود که در آن به ارکان فرایند استاندارد سازی تعاریف، ترکیب و وظایف اعضاء و گردش فرایند اشاره شده است. در همین راستا بخش‌های موضوعی تعاریف بر اساس تلفیقی از بخش‌های نسخه سوم و پیش‌نویس نسخه چهارم طبقه‌بندی فعالیت‌های اقتصادی و بخش‌های تعیین شده در سال ۷۴ تنظیم شد و به دنبال آن سازمان‌ها و دستگاه‌های اجرایی مرتبط به هر بخش تعیین شدند.

بخش‌های موضوعی تعریف شده به شرح زیر می‌باشد:

- جمعیت و نیروی انسانی
- کشاورزی، شکار، جنگل‌داری و ماهیگیری
- معدن
- صنعت
- آب، فاضلاب و محیط زیست
- برق، گاز و انرژی
- ساختمان و مسکن
- حمل و نقل و انبارداری
- ارتباطات و اطلاعات
- بازرگانی، رستوران و هتلداری
- بهداشت و خدمات اجتماعی
- آموزش
- فرهنگ و هنر
- تربیت بدنی
- خدمات مالی و بیمه
- امور قضایی

- امور نظامی و انتظامی

- حساب‌های ملی

- سایر

براساس بخش‌های تعیین شده با تشکیل گروه استانداردسازی تعاریف و الویت‌گذاری در تهیه تعاریف استاندارد برای دستگاه‌های اجرایی کشور، کار استانداردسازی و بازنگری تعاریف در دفتر استانداردهای آماری آغاز شده است.

دستگاه‌های اجرایی که تا پایان سال ۱۳۸۷ فعالیت استانداردسازی تعاریف آن‌ها به اتمام رسیده است عبارتند از: سازمان ثبت احوال کشور، وزارت راه و ترابری، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت آموزش و پرورش، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، نیروی انتظامی، وزارت نفت، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، وزارت تعاون، وزارت صنایع و معادن، وزارت امور اقتصادی و دارایی، سازمان تأمین اجتماعی، سازمان تربیت بدنی، سازمان صدا و سیما، وزارت کار و امور اجتماعی، وزارت بازرگانی، سازمان میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی، جمعیت هلال احمر، سازمان انتقال خون، سازمان بهزیستی و کمیته امداد امام خمینی (ره) که تعاریف نهایی آن‌ها از طریق مرکز آمار ایران به تمامی دستگاه‌های اجرایی ابلاغ شده است. نتایج این فعالیت‌ها در ویرایش دوم نشریه «تعاریف و مفاهیم استاندارد برای استفاده در طرح‌ها و گزارش‌های آماری» چاپ شده و سایر تعاریف در قالب کتابچه‌های مانند کتابچه حاضر به چاپ رسیده است و از طریق درگاه ملی آمار نیز قابل دستیابی است. دفتر استانداردهای آماری متعهد شده تا پایان برنامه چهارم توسعه اجتماعی و اقتصادی کشور استانداردسازی ۲۰۰۰ واژه را به اتمام رساند.

■ در سال ۱۳۸۸، استانداردسازی تعاریف واژه‌های وزارتخانه‌های مسکن، امور خارجه، جهاد کشاورزی (ادامه)، فرهنگ و ارشاد اسلامی (ادامه)، دفاع، سازمان‌های محیط زیست و بنیاد شهید و آماده‌سازی نشریه‌های وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و نیرو در دستور کار دفتر استانداردهای آماری قرار گرفته است.

فرایند استانداردسازی تعاریف و مفاهیم

- دریافت و بررسی واژه‌ها (اعم از واژه‌های مصوب شورای عالی آمار یا واژه‌های اعلام شده از طرف دستگاه‌های اجرایی مربوطه) در جلسات کارشناسی و تکمیل فرم ۱ (فرم بررسی واژه‌ها) و فرم ۲ (نتایج بررسی)

- آماده‌سازی اطلاعات مربوط به واژه‌ها (از قبیل شماره قلم ثبتی، واژه‌های مترادف، مرتبط، تعاریف و منابع موجود در زمینه واژه، نظرات ارسال شده و تعریف نهایی) و تکمیل فرم «شناسنامه واژه»
 - دعوت از نمایندگان دفاتر مرتبط مرکز آمار، صاحب‌نظران و نمایندگان سازمان‌ها و دستگاه‌های اجرایی مرتبط، به منظور ارائه تعریف جامع و مانع از واژه در جلسات کارشناسی
 - اخذ تأییدیه از شرکت‌کنندگان در جلسه و مدیران مستقیم آن‌ها
 - ابلاغ تعاریف نهایی توسط مرکز آمار ایران به کمیته آمار بخشی سازمان‌ها و دستگاه‌های اجرایی برای استفاده در طرح‌ها و گزارش‌های آماری و منابع ثبتی
 - اطلاع رسانی در پایگاه اطلاع رسانی مرکز^۱ و چاپ کتاب تعاریف و مفاهیم استاندارد تاکنون ۲۵۵۱ واژه آماری به همراه تعریف نهایی، شناسنامه تعریف و تأییدیه آن‌ها در درگاه ملی آمار ایران، بخش محصولات قرار گرفته است.
- در همین راستا استانداردسازی واژه‌ها و تعاریف وزارت نیرو در یک گروه کارشناسی مشتمل بر کارشناسان وزارتخانه، سازمان‌های وابسته و دفتر استانداردهای آماری در سال ۱۳۸۷ به انجام رسید که حاصل این فعالیت، مجموعه حاضر است که مشتمل بر ۱۴۷ واژه و تعریف می‌باشد.
- علی‌رغم تلاش‌های تهیه‌کنندگان، این گزارش مصون از خطا و اشتباه نمی‌باشد. مرکز آمار ایران ضمن تشکر از تمامی دستگاه‌های تولیدکننده آمار که در اجرای این فرایند مشارکت نموده‌اند، انتظار دارد با انتقادات سازنده و بیان نظرات اصلاحی، این مرکز را در اجرای مرحله بعد یعنی بازنگری و تکمیل این مجموعه، یاری دهند.

مرکز آمار ایران

۱- <http://tar.sci.org.ir/taarif/aboutus.php>

فهرست واژه‌ها

صفحه	عنوان
۱۱	تاسیسات تولید برق
۱۱	شبکه فوق توزیع
۱۱	مشترک مستقیم در شرکت‌های برق منطقه‌ای
۱۱	مشترک مستقیم در شرکت‌های توزیع برق
۱۱	کنتور هوشمند برق
۱۲	واحد تولیدپراکنده و مقیاس کوچک
۱۲	مشترک برق
۱۲	ارزش حرارتی
۱۲	انرژی اولیه
۱۲	انرژی ثانویه
۱۲	انرژی مفید
۱۳	انرژی نهایی
۱۳	انرژی‌های تجدیدناپذیر
۱۳	انرژی‌های تجدیدپذیر
۱۳	انشعاب برق فشار ضعیف
۱۳	انشعاب برق فشار متوسط
۱۳	انشعاب برق
۱۴	ایستگاه انتقال نیرو
۱۴	ایستگاه توزیع نیروی برق
۱۴	بار - تقاضا
۱۴	بار متوسط
۱۴	بازفروش برق
۱۴	بازده (راندمان یا ضریب بار) حرارتی برق
۱۵	بی (Bay)
۱۵	بیش‌ترین بار ناهمزمان

۱۵	پست (ایستگاه) برق
۱۵	تلفات شبکه‌های انتقال - توزیع
۱۵	تولید خالص (ویژه) برق
۱۵	تولید ناخالص (ناویژه) برق
۱۶	حداکثر بار مصرفی همزمان
۱۶	حداکثر بار مصرفی
۱۶	خارج از شبکه سراسری (تولید و مصرف برق)
۱۶	خط انتقال نیروی برق
۱۶	خط توزیع نیروی برق
۱۷	خط فوق توزیع نیروی برق
۱۷	خط نیروی برق
۱۷	راکتور
۱۷	سد
۱۷	سرانه مصرف برق
۱۷	سکسیونر
۱۸	شبکه انتقال برق
۱۸	شبکه به هم پیوسته برق
۱۸	شبکه توزیع انرژی برق
۱۸	شدت انرژی
۱۸	ظرفیت پست برق
۱۸	ظرفیت ذخیره
۱۸	ظرفیت عملی یا قدرت عملی (قدرت در محل نصب)
۱۹	قدرت نامی
۱۹	کاپاسیتور
۱۹	مصرف پمپاژ کشاورزی انرژی برق
۱۹	مصرف تجاری انرژی برق
۱۹	مصرف خانگی انرژی برق
۱۹	مصرف داخلی نیروگاه
۲۰	مصرف صنعتی انرژی برق

۲۰ مصرف عمومی انرژی برق
۲۰ مولد اختصاصی برق
۲۰ مولد برق
۲۰ نیروگاه بادی
۲۰ نیروگاه بخاری
۲۰ نیروگاه برق - آبی
۲۱ نیروگاه چرخه ترکیبی
۲۱ نیروگاه چندسوخته
۲۱ نیروگاه حرارتی
۲۱ نیروگاه دیزلی
۲۱ نیروگاه زیست توده
۲۱ نیروگاه فتوولتائیک
۲۲ نیروگاه گازی
۲۲ نیروگاه هسته‌ای
۲۲ نیروگاه
۲۲ وات ساعت
۲۲ وات
۲۲ ولتاژ اولیه
۲۲ ولتاژ ثانویه

واژه‌ها و تعاریف نهایی وزارت نیرو

تاسیسات تولید برق

مجموعه‌ای است از سازه‌ها، ماشین آلات، دستگاه‌ها و تجهیزات وابسته به هر یک، که باهم یک واحد یکپارچه برای تولید برق را تشکیل می‌دهند.

۳۲-FO-۰۵-۰۰

شبکه فوق توزیع برق

شبکه توزیع انرژی برقی که با ولتاژ ۱۳۲ و ۶۶-۶۳ کیلو ولت در حال بهره‌برداری می‌باشند.

۳۲-FO-۰۵-۰۰

مشترک مستقیم در شرکت‌های برق منطقه‌ای

مشترک برق که روی ولتاژ ۶۳ کیلو ولت به بالا تغذیه می‌شود.

۳۲-FO-۰۵-۰۰

مشترک مستقیم در شرکت‌های توزیع برق

مشترک برقی که نوع مصرف برق آنها دارای تعرفه‌های صنعتی و گاهی عمومی، کشاورزی و... است و روی ولتاژهای فشار متوسط دارای فیدر اختصاصی از پست فوق توزیع برق بوده و دارای اندازه‌گیری اختصاصی در پست فوق توزیع برق می‌باشند.

۳۲-FO-۰۵-۰۰

کنتور هوشمند برق

کنتوری است که علاوه بر اندازه‌گیری پارامترهایی نظیر انرژی و توان، قابلیت برقراری ارتباط با را از طریق یک شبکه مخابراتی دو طرفه دارد و فرامین قطع و وصل صادره از مرکز را اجرا می‌ساید.

۳۲-FO-۰۵-۰۰

واحد تولید پراکنده و مقیاس کوچک

مجموعه‌ای از دستگاه‌های ویا تأسیسات تولید برق است که اتصال آن به شبکه توزیع محل اتصال از نظر فنی امکانپذیر باشد و ظرفیت عملی تولید آن در محل اتصال به شبکه توزیع هم از ۲۵ مگاوات بیشتر نباشد.

۳۲-FO-۰۵-۰۰

مشترک برق

شخص حقیقی یا حقوقی که انشعاب یا انشعاب‌های برق مورد تقاضای آن‌ها بر طبق مقررات برقرار شده باشد.

۳۲-FO-۰۵-۰۰

ارزش حرارتی

عبارت است از مقدار انرژی حرارتی (کیلو کالری یا B.T.U) که از سوختن یک واحد جرم ایجاد می‌شود.

۳۲-ST-۰۱-۰۱

انرژی اولیه

انرژی است که در معرض هیچ فرایند تبدیل یا واگردانی قرار نگرفته باشد.

۳۲-ST-۰۱-۰۱

انرژی ثانویه

انرژی است که از راه تبدیل یا واگردانی انرژی اولیه یا از تبدیل انرژی ثانویه به صورت دیگری از انرژی که مطلوب نظر است به دست می‌آید.

۳۲-ST-۰۱-۰۱

انرژی مفید

میزان واقعی انرژی نهایی در دسترس است که پس از تبدیل از تبدیلی نهایی در دسترس کاربر یا مصرف کننده به صورت روشنایی، حرارت یا نیروی محرکه قرار می‌شود.

۳۲-ST-۰۱-۰۱

انرژی نهایی

انرژی که پس از تبدیل حامل‌های انرژی اولیه مانند: نفت خام، گاز طبیعی، انرژی هسته‌ای، زغال سنگ و انرژی‌های تجدیدپذیر در دسترس مصرف‌کننده یا کاربر قرار می‌گیرد.

۳۲-ST-۰۱-۰۱

انرژی‌های تجدیدناپذیر

به انرژی‌هایی گفته می‌شود که مصرف آن‌ها محدود و پایان‌پذیر بوده و با گذشت زمان دوباره تجدید نمی‌شود. مانند: انرژی وابسته به نفت، زغال سنگ، گاز و ... که تنها یک‌بار می‌توان آن‌ها را مصرف کرد.

۳۲-ST-۰۱-۰۱

انرژی‌های تجدیدپذیر

انرژی است که از فرآیندهای طبیعی که به طور مداوم احیاء و تجدید می‌شوند، به دست می‌آید.

۳۲-FO-۰۵-۰۰

انشعاب برق فشار ضعیف

عبارت است از انشعاب برق یک یا سه فاز با ولتاژ اسمی ۲۲۰ تا ۳۸۰ ولت که بدون واسطه ترانسفورماتور به مشترک تحویل می‌شود.

۳۲-ST-۰۱-۰۱

انشعاب برق فشار متوسط

عبارت است از انشعاب برق با ولتاژ اسمی بیش‌تر از ۳۸۰ ولت.

۳۲-ST-۰۱-۰۱

انشعاب برق

عبارت است از خطوط سرویس و وسایل اندازه‌گیری مربوط به تأمین برق متقاضی.

۳۲-ST-۰۱-۰۱

ایستگاه انتقال نیرو

ایستگاهی است شامل تعدادی ترانسفورماتور که برای انتقال برق بین سیستم‌هایی در سطوح مختلف ولتاژ، هماهنگی لازم را ایجاد می‌کند.

۳۲-ST-۰۱-۰۱

ایستگاه توزیع نیروی برق

وظیفه تبدیل ولتاژ از شبکه‌های انتقال برق دارای ولتاژ بالاتر به شبکه‌های دارای ولتاژ پایین‌تر را انجام می‌دهد.

۳۲-ST-۰۱-۰۱

بار - تقاضا

عبارت است از توان برق جذب شده در نقطه‌ای از شبکه در یک زمان معین.

۳۲-ST-۰۱-۰۱

بار متوسط

عبارت است از سطح زیر منحنی بار، تقسیم بر مدت بارگیری.

۳۲-ST-۰۱-۰۱

بار فروش برق

تحويل نیرو در یک نقطه به انجمن یا شورای محلی جهت فروش آن به مصرف‌کنندگان نهایی است.

۳۲-ST-۰۱-۰۱

بازده (راندمان یا ضریب بار) حرارتی برق

با توجه به این که انرژی حرارتی یک کیلو وات ساعت برق به طور ثابت ۸۶۰ کیلوکالری است، بازده واحدها یا نیروگاه‌های حرارتی از طریق فرمول زیر به دست می‌آید:

۸۶۰

بازده = $\frac{\text{انرژی حرارتی مصرفی به ازای یک کیلووات ساعت برق تولیدشده}}{۸۶۰} \times ۱۰۰$

انرژی حرارتی مصرفی به ازای یک کیلووات ساعت برق تولیدشده

۳۲-ST-۰۱-۰۱

بی (Bay)

بی پست، مجموعه اسکلت بندی یک دروازه (فلزی یا بتونی) است که تجهیزات لازم برای ارتباط فازهای ورودی یا خروجی یک خط به شینه های پست از طریق کلیدهای برق را دارا می باشد.

۳۲-ST-۰۱-۰۱

بیش ترین بار ناهمزمان

عبارت از مجموع بیش ترین بارهای مصرف شده در مناطق مختلف کشور در یک دوره زمانی معین است. بیش ترین بارهای مناطق، لزوماً همزمان نیستند.

۳۲-ST-۰۱-۰۱

پست (ایستگاه) برق

جایگاهی با مجموعه ای از ساختمان ها و تجهیزات برقی شامل ترانسفورماتورها، کلیدها، سکسیونرها، دستگاه های اندازه گیری، دهانه های ورود و خروج، راکتورها، خازن ها و بی های گوناگون است که به منظور کلیدزنی، تبدیل و تنظیم ولتاژ برق مورد استفاده قرار می گیرد.

۳۲-ST-۰۱-۰۱

تلفات شبکه های انتقال - توزیع

تلفات انرژی ناشی از انتقال و توزیع برق که غالباً به صورت گرما هدر می رود.

۳۲-ST-۰۱-۰۱

تولید خالص (ویژه) برق

برابر است با تولید انرژی برق ناویژه منهای مصرف داخلی نیروگاه ها در یک دوره معین که بر حسب کیلو وات ساعت یا مگاوات ساعت محاسبه می شوند.

۳۲-ST-۰۱-۰۱

تولید ناخالص (ناویژه) برق

جمع انرژی تولیدی مولدهای برق یک نیروگاه که در طی یک دوره زمانی روی پایانه خروجی نیروگاه بر حسب کیلووات ساعت یا مگاوات ساعت اندازه گیری می شود.

۳۲-ST-۰۱-۰۱

حداکثر بار مصرفی همزمان

در یک سیستم برق کاملاً به هم پیوسته حداکثر بار همزمان روزانه، هفتگی، ماهانه و سالیانه عبارت است از مجموع بار مناطق در لحظه حداکثر بار سیستم به مگاوات، در مواردی که سیستم به هم پیوسته کل کشور را پوشش ندهد، حداکثر بار همزمان از مجموع بار حداکثر شبکه به هم پیوسته و بار مناطق مجزا به مگاوات به طور همزمان بدست می آید. با توجه به اختلاف ساعت پیک در مناطق مختلف وابسته به یک سیستم سراسری به هم پیوسته حداکثر بار همزمان کمتر از جمع بار حداکثر مناطق می باشد.

۳۲-ST-۰۱-۰۱

حداکثر بار مصرفی

بیشترین توان مصرف شده در یک ناحیه، منطقه، استان و کشور در یک دوره زمانی معین است.

۳۲-ST-۰۱-۰۱

خارج از شبکه سراسری (تولید و مصرف برق)

شبکه‌های منطقه‌ای، استانی و یا شبکه‌های جزیره‌ای که به شبکه‌های مجاور یا شبکه به هم پیوسته سراسری ارتباط و اتصال نداشته باشند.

۳۲-ST-۰۱-۰۱

خط انتقال نیروی برق

مجموعه‌ای از رساناها، مقره‌ها و دیگر تجهیزات جانبی است که برای انتقال مقادیر بالای برق با ولتاژ بالا (فشار قوی)، در مسیرهای طولانی در میان نقاط مبدا (نیروگاه‌ها و یا پست‌های برق) و گیرندگان آن به کار گرفته می‌شوند.

۳۲-ST-۰۱-۰۱

خط توزیع نیروی برق

خطی است که انرژی برق تولید شده را با ولتاژهای فشار متوسط ۱۱، ۲۰ و ۳۳ کیلوولت و ولتاژهای ضعیف ۲۲۰ و ۳۸۰ ولت از خود عبور می‌دهد.

۳۲-ST-۰۱-۰۱

خط فوق توزیع نیروی برق

مجموعه‌ای از خط‌های انتقال دارای ولتاژهای از ۶۳ تا ۱۳۲ کیلوولت است.

۳۲-ST-۰۱-۰۱

خط نیروی برق

عبارت از مجموعه مدارهای نصب شده بر روی پایه‌هایی است که انرژی برق تولید شده را با ولتاژهای متفاوت از یک نقطه تولید (نیروگاه) یا تبدیل ولتاژ (ایستگاه)، به نقاط مصرف منتقل می‌کند.

۳۲-ST-۰۱-۰۱

راکتور

دستگاهی است که به منظور جذب جریان‌های پیش فاز (خازنی) در شبکه، جهت کاهش و تنظیم و تثبیت ولتاژ پست و خطوط به ویژه در ولتاژهای بالا به کار می‌رود.

۳۲-ST-۰۱-۰۱

سد

سازه‌ای است که در مقابل جریان آب برای ذخیره، انحراف یا تنظیم آب به منظور تأمین نیازهای مختلف از جمله شرب، صنعت، کشاورزی، تولید نیرو و کنترل سیلاب ساخته می‌شود.

۳۲-ST-۰۱-۰۱

سرانه مصرف برق

عبارت است از کل مصرف نهایی برق در یک محدوده جغرافیایی در یک دوره زمانی، تقسیم بر تعداد جمعیت در همان دوره.

۳۲-ST-۰۱-۰۱

سکسیونر

کلیدی است که برای قطع و وصل بدون بار در بی خط یا بی ترانس استفاده می‌شود.

۳۲-ST-۰۱-۰۱

شبکه انتقال برق

شامل یک مجموعه از تجهیزات انتقال و یا توزیع توان برق است که عرضه انرژی برق به نقاط بار را امکان‌پذیر می‌سازد.

۳۲-ST-۰۱-۰۱

شبکه به‌هم پیوسته برق

مجموعه‌ای شکل گرفته از دو یا چند شبکه مستقل برق که معمولاً با خطوط رابط به یکدیگر وصل می‌شوند و به طور به هم پیوسته بهره‌برداری می‌گردند.

۳۲-ST-۰۱-۰۱

شبکه توزیع انرژی برق

مجموعه‌ای از خط‌های توزیع است که برای توزیع انرژی برق در یک منطقه یا یک محله به کار گرفته می‌شود.

۳۲-ST-۰۱-۰۱

شدت انرژی

عبارت است از انرژی مورد نیاز برای تولید مقدار معینی از کالاها و خدمات. شدت انرژی بر حسب عرضه انرژی اولیه و یا مصرف نهایی انرژی محاسبه می‌شود.

۳۲-ST-۰۱-۰۱

ظرفیت پست برق

ظرفیت نامی یک ایستگاه برق بر اساس مجموع قدرت ظاهری ترانسفورماتورهای نصب شده در آن بر حسب مگاوات آمپر می‌باشد.

۳۲-ST-۰۱-۰۱

ظرفیت ذخیره

مجموع ذخیره سرد، ذخیره داغ و ذخیره گردان آماده به کاری را گویند که برای تأمین هر اختلافی میان میزان بار درخواستی پیش‌بینی شده و گنجایش واقعی موجود، آماده به کار هستند.

۳۲-ST-۰۱-۰۱

ظرفیت عملی یا قدرت عملی (قدرت در محل نصب)

بیش‌ترین توان فایل تولید مولد در محل نصب با در نظر گرفتن شرایط محیطی (ارتفاع از سطح دریا، دمای محیط و رطوبت نسبی) است.

۳۲-ST-۰۱-۰۱

قدرت نامی

بیشترین خروجی مورد انتظار یک مولد برق در شرایط طراحی است که توسط سازنده برای آن مولد تعریف شده است، قدرت نامی معمولاً با واحد کیلوولت آمپر (KVA) و یا کیلووات (در مولدهای کوچکتر) بر روی مولدها نصب می‌گردد.

۳۲-ST-۰۱-۰۱

کاپاسیتور

کاپاسیتور (خازن) دستگاهی است که به منظور جذب جریان‌های پس‌افت (مگاوار سلفی) شبکه جهت افزایش و تنظیم و تثبیت ولتاژ پست و خطوط به کار می‌رود.

۳۲-ST-۰۱-۰۱

مصرف پمپاژ کشاورزی انرژی برق

مصرفی است که در آن از نیروی برق برای پمپاژ آب‌های سطحی یا زیرزمینی یا پمپاژ دوباره آب برای کاربردهای کشاورزی و آبیاری استفاده می‌شود.

۳۲-ST-۰۱-۰۱

مصرف تجاری انرژی برق

مصرفی است که از انرژی برق برای محل کسب استفاده می‌شود.

۳۲-ST-۰۱-۰۱

مصرف خانگی انرژی برق

مصرفی است که در آن از انرژی برق برای به کار انداختن وسایل و تجهیزات متعارف برق و همچنین روشنایی در واحد مسکونی استفاده می‌شود.

۳۲-ST-۰۱-۰۱

مصرف داخلی نیروگاه

عبارتست از انرژی مورد استفاده داخل واحدهای تولید انرژی الکتریکی، شامل: انرژی مصرفی برای روشنایی، برق و تجهیزات جانبی واحدها بدون توجه به این نکته که این انرژی در خود واحد تولید شده یا از منبع دیگری تأمین گردیده است.

۳۲-ST-۰۱-۰۱

مصرف صنعتی انرژی برق

مصرفی است که در آن از انرژی برق برای انجام کار در کارگاه‌های دارای فعالیت‌های معدنی و صنعتی استفاده می‌شود.

۳۲-ST-۰۱-۰۱

مصرف عمومی انرژی برق

مصرفی است که از انرژی برق برای خدمات عمومی استفاده می‌شود.

۳۲-ST-۰۱-۰۱

مولد اختصاصی برق

به مولدی گفته می‌شود که هدف اصلی از تدارک آن تولید برق برای مصارف اختصاصی است و برای فروش برق نیست.

۳۲-ST-۰۱-۰۱

مولد برق

مولد برق عبارت است از هر نوع وسیله تبدیل انرژی غیر الکتریکی به انرژی الکتریکی.

۳۲-ST-۰۱-۰۱

نیروگاه بادی

به مزرعه توربین‌های بادی که برق تولیدی از انرژی باد را به شبکه سراسری تغذیه می‌کند اصطلاحاً نیروگاه بادی گفته می‌شود.

۳۲-ST-۰۱-۰۱

نیروگاه بخاری

نیروگاهی است که در آن از انرژی حرارتی سوخت‌های مایع، جامد و گاز جهت تولید بخار و مصرف آن در توربین‌های بخار برای تولید برق استفاده می‌شود.

۳۲-ST-۰۱-۰۱

نیروگاه برق-آبی

نیروگاهی است که در آن از انرژی پتانسیل آب انباشته شده در پشت سدها یا انرژی جریان آب رودخانه‌ها جهت مصرف در توربین آبی برای تولید برق استفاده می‌شود.

۳۲-ST-۰۱-۰۱

نیروگاه چرخه ترکیبی

نیروگاهی است که در آن علاوه بر انرژی الکتریکی تولیدشده در توربین‌های گازی از حرارت موجود در گازهای خروجی از توربین‌های گازی جهت تولید بخار در یک دیگ بخار بازیاب استفاده شده و بخار تولیدی در یک دستگاه توربو ژنراتور بخاری، تولید انرژی برق می‌کند.

۳۲-ST-۰۱-۰۱

نیروگاه چند سوخته

نیروگاهی است که مجهز به کوره‌ها و مشعل‌هایی است که توانایی به کارگیری بیش از یک نوع سوخت را دارد.

۳۲-ST-۰۱-۰۱

نیروگاه حرارتی

نیروگاهی است که در آن انرژی شیمیایی موجود در سوخت‌های جامد، مایع و گاز به انرژی برق برگردانده می‌شود. نیروگاه‌های هسته‌ای، بخاری، گازی، چرخه ترکیبی و دیزلی شامل این تعریف می‌شوند.

۳۲-ST-۰۱-۰۱

نیروگاه دیزلی

نیروگاهی است که در آن از سوخت نفت گاز برای راه‌اندازی موتور دیزلی استفاده کرده و انرژی مکانیکی حاصله توسط ژنراتور کوپله شده با آن به انرژی الکتریکی تبدیل می‌شود.

۳۲-ST-۰۱-۰۱

نیروگاه زیست توده

به تأسیسات و تجهیزاتی که از منابع زیست توده (زایدات جامد شهری، فاضلاب شهری، فسادپذیر صنعتی، زایدات دامی، ضایعات و زایدات کشاورزی، جنگلی) تحت فرایندهای بیوشیمیایی و حرارتی تولید انرژی الکتریکی می‌نماید، گفته می‌شود.

۳۲-ST-۰۱-۰۱

نیروگاه فتوولتائیک

به مجموعه‌ای از سلول‌های خورشیدی که انرژی تابشی خورشید را بدون واسطه مکانیکی به انرژی الکتریکی تبدیل و به شبکه سراسری برق تزریق می‌کند نیروگاه فتوولتائیک می‌گویند.

۳۲-ST-۰۱-۰۱

نیروگاه گازی

نیروگاهی است که در آن از انرژی حرارتی سوخت‌های فسیلی گاز و مایع جهت تولید گاز داغ (دود) و مصرف آن در توربین گاز برای تولید برق استفاده می‌شود.

۳۲-ST-۰۱-۰۱

نیروگاه هسته‌ای

نیروگاهی است که در آن انرژی رها شده از سوخت‌های هسته‌ای به انرژی برق برگردانده می‌شود.

۳۲-ST-۰۱-۰۱

نیروگاه

عبارت است از محل استقرار مولدهای نیروی برق و تجهیزات وابسته.

۳۲-ST-۰۱-۰۱

وات ساعت

واحد سنجش انرژی تولیدی یا مصرفی است و آن انرژی تولید شده یا مصرف شده یک دستگاه به توان یک وات در ظرف مدت یک ساعت است.

۳۲-ST-۰۱-۰۱

وات

واحد سنجش توان تولیدی (وات تولیدی) یا توان مصرفی (وات مصرفی) است و آن توان دستگاهی است که در یک ثانیه یک ژول انرژی تولید یا مصرف نماید و برابر با یک نیوتن - متر بر ثانیه است.

۳۲-ST-۰۱-۰۱

ولتاژ اولیه

ولتاژ داده شده به مدار اولیه ترانسفورماتور است.

۳۲-ST-۰۱-۰۱

ولتاژ ثانویه

ولتاژ گرفته شده از مدار ثانویه (خروجی) ترانسفورماتور است.

۳۲-ST-۰۱-۰۱